

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
ТАДЖИКСЬКИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. ШІРИНШО ШОХТЕМУР
(РЕСПУБЛІКА ТАДЖИКИСТАН)
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
(СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)
ДЕРЖАВНИЙ ДЕНДРОЛОГІЧНИЙ ПАРК «ОЛЕКСАНДРІЯ» НАНУ**

МАТЕРІАЛИ
міжнародної науково-практичної конференції
«ПРІОРИТЕТИ МОДЕРНІЗАЦІЇ АГРАРНОЇ ОСВІТИ
У СУЧАСНИХ УМОВАХ: ВІД ВИТОКІВ
ДО СЬОГОДЕННЯ» ДО 395-РІЧЧЯ ІСТОРІЇ ЗАКЛАДУ
ОСВІТИ ТА 178-Ї РІЧНИЦІ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
НА ТЕРЕНАХ БІЛОЦЕРКІВЩИНИ

24 вересня 2025 року

Біла Церква
2025

Редакційна колегія:

Олена Шуст, д-р екон. наук, професор, ректор університету, **голова оргкомітету**.

Ольга Варченко, д-р екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності, **заступник голови оргкомітету**.

Тетяна Димань, д-р с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Володимир Недашківський, перший проректор БНАУ, проректор з організаційної роботи, д-р с.-г. наук, професор.

Анатолій Карпенко, проректор з навчально-виробничої діяльності та комплексного розвитку БНАУ, канд. екон. наук.

Тетяна Мазур, директор ПІНКСВМ, канд. вет. наук.

Юрій Лупенко, директор Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки», д-р екон. наук, професор, академік НААНУ.

Ізабелла Ліпінська, PhD, prof. of the UPP Познанського університету наук про життя, Польща.

Кріштіан Ковач, Doctor, Дебреценський університет.

Інгріда Крауутіене, Doctor of Engineering, Каунаський університет прикладних наук, Литва.

Леся Карпук, декан агробіотехнологічного факультету, д-р с.-г. наук, професор БНАУ.

Сергій Мерзлов, декан біолого-технологічного факультету, д-р с.-г. наук, професор БНАУ.

Тарас Царенко, декан факультету ветеринарної медицини, канд. вет. наук, доцент БНАУ.

Олександр Мельниченко, декан екологічного факультету, д-р с.-г. наук, професор БНАУ.

Ігор Паска, декан економічного факультету, д-р екон. наук, професор БНАУ.

Інна Ковальчук, декан соціально-гуманітарного факультету, канд. юрид. наук, доцент БНАУ.

Людмила Мельник, зав. кафедри філософських та політичних наук БНАУ, канд. політ. наук, доцент.

Олександр Ярмола, канд. філос. наук.

Олена Мостипан, начальник редакційно-видавничого відділу БНАУ, д-р філософії з агрономії, доцент, відповідальний секретар.

Ярослав Буртовий, помічник ректора БНАУ.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

«Пріоритети модернізації аграрної освіти у сучасних умовах: від витоків до сьогодення»: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 24 вересня 2025 року. – Біла Церква: БНАУ. – 270 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

умовах має орієнтуватися на цифровізацію: використання спектроскопічних і нанометричних методів, поєднаних зі штучним інтелектом, для контролю якості ґрунтів, води та продукції. Розвиток хімії енергетичних матеріалів включає дослідження відновлюваних джерел енергії, таких як біогаз, що можуть формувати енергетичну незалежність аграрного виробництва.

Іншим важливим напрямом є аграрна та харчова хімія, де ключовими завданнями стають контроль якості та безпечності харчової продукції, створення систем хімічного моніторингу, а також розробка методів подовження терміну зберігання сільськогосподарської продукції [4]. В умовах глобальних викликів важливим є поєднання фундаментальних хімічних досліджень з прикладними аспектами у сільському господарстві. Хімія відіграє фундаментальну роль у розвитку сучасного тваринництва. Біохімічні дослідження дозволяють глибше розуміти процеси метаболізму, засвоєння поживних речовин та формування імунної відповіді у тварин [3]. Це є основою для створення високоефективних кормових добавок, вітамінно-мінеральних комплексів і пробіотиків, що сприяють підвищенню продуктивності та збереженню здорового поголів'я тварин, птиці та аквакультури. Особливо актуальним є використання нанотехнологій у тваринництві: наночастинки мінералів можуть виступати у ролі новітніх біодобавок із покращеною біодоступністю та мінімальним токсичним впливом [2]. Хімічний аналіз кормів та продуктів тваринництва забезпечує контроль за якістю і безпечністю продукції, що має вирішальне значення для споживачів і для виходу українських виробників на міжнародні ринки.

Сучасний розвиток хімічної науки в Україні неможливий без активного міжнародного співробітництва. Участь у європейських наукових програмах та інтеграція до освітнього простору ЄС дозволяють не лише підвищити рівень фундаментальних і прикладних досліджень, але й створити платформу для комерціалізації наукових результатів. Особливого значення набуває формування інноваційних кластерів у аграрній хімії, що поєднують науку, освіту та бізнес.

Важливим чинником є також модернізація освітніх програм аграрних університетів із посиленням міждисциплінарних зв'язків. Включення курсів із зеленої хімії, нанотехнологій та біотехнології у підготовку фахівців для агропромислового комплексу забезпечує їхню готовність до впровадження новітніх технологій у практику. Таке поєднання наукових досягнень і навчального процесу сприятиме формуванню нового покоління спеціалістів, здатних реагувати на глобальні виклики та підтримувати сталий розвиток України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Цехмістренко С.І., Бітюцький В.С., Цехмістренко О.С. Використання зелених нанотехнологій у розвитку тваринництва в аспекті досягнення цілей сталого розвитку. Пріоритетні напрямки повоєнного відновлення аграрного сектору в аспекті досягнення цілей сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Біла Церква: БНАУ, 2024. С. 151–153.
2. Цехмістренко С.І., Бітюцький В.С., Цехмістренко О.С., Демченко О.А., Тимошок Н.О., Мельниченко О.М. Екологічні біотехнології “зеленого” синтезу наночастинок металів, оксидів металів, металоїдів та їх використання: наукова монографія. Біла Церква, 2022. 270 с.
3. Khmaissa, M., Zouari-Mechichi, H., Sciara, G., Record, E., & Mechichi, T. Pollution from livestock farming antibiotics an emerging environmental and human health concern: A review. *Journal of Hazardous Materials Advances*, 2024. 13, 100410.
4. Tsekhmistrenko, S., Bityutskyy, V., Tsekhmistrenko, O., Merzlov, S., Tymoshok, N., Melnichenko, A., ... & Yakymenko. Bionanotechnologies: synthesis of metals' nanoparticles with using plants and their applications in the food industry: A review. *The Journal of Microbiology, Biotechnology and Food Sciences*. 2021. Vol. 10(6). P. e1513.
5. Yutilova, K., Shved, E., Rozantsev, G., & Adamski, A. Russia–Ukraine war impacts on environment: warfare chemical pollution and recovery prospects. *Environmental Science and Pollution Research*, 2025. P. 1–18.

УДК 657.422.7:630

ХОМОВИЙ С.М., канд. екон. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

БУХГАЛТЕРСЬКІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ

Висвітлено актуальні питання ведення бухгалтерського обліку на підприємствах лісового господарства. Проаналізовано специфічні галузеві чинники і сучасний стан бухгалтерського обліку в лісовій сфері та окреслено основні проблеми його функціонування.

Ключові слова: лісові ресурси, лісокористування, стійкий розвиток, бухгалтерський облік.

ACCOUNTING ASPECTS OF ACCOUNTING FORESTRY ENTERPRISES

The article highlights the current issues of accounting at forestry enterprises. The specific industry factors and the current state of accounting in the forestry sector are analyzed and the main problems of its functioning are outlined.

Key words: forest resources, forest use, sustainable development, accounting.

Організація бухгалтерського обліку готової продукції в лісогосподарських підприємствах набуває особливої актуальності, зважаючи на наявність специфічних галузевих особливостей і складнощів у цьому процесі. Для забезпечення ефективного управління керівники підприємств повинні створювати належні умови функціонування облікової системи, адже достовірність інформаційного забезпечення управлінських рішень безпосередньо залежить від якості даних бухгалтерського обліку.

Ліс виступає унікальним та відновлюваним природним ресурсом, що є основним джерелом деревини, яка використовується як у сфері виробництва, так і у сфері кінцевого споживання [1, с. 28]. В Україні економічна діяльність у сфері лісового господарства здійснюється спеціалізованими лісогосподарськими підприємствами, які функціонують відповідно до чинних законодавчих вимог, займаючись вирощуванням, доглядом, заготівлею та реалізацією лісопродукції. Основним завданням таких підприємств є раціональне використання лісових ресурсів та забезпечення їх відтворення з урахуванням цільового призначення.

Специфіка діяльності лісогосподарських підприємств безпосередньо впливає на організацію та методику обліку біологічних активів і готової продукції. Зокрема, науковці виокремлюють такі особливості:

- формування біологічних активів зумовлюється не лише використанням засобів і предметів праці та трудових ресурсів, а й природними факторами;
- виробничий процес у лісовому господарстві тісно пов'язаний із природним відтворенням біологічних активів;
- сезонність виробництва визначається кліматичними умовами, що зумовлює нерівномірність використання трудових і технічних ресурсів протягом року;
- тривалість виробничого циклу варіює від кількох місяців до десятків років, особливо у випадку багаторічних насаджень;
- складність обліку полягає у необхідності його організації не лише за видами біологічних активів та їх групами, але й за окремими процесами і видами робіт.

Важливим аспектом методики є розмежування витрат за видами продукції, оскільки вони можуть утворюватися в межах єдиного технологічного процесу. Таким чином, система бухгалтерського обліку у сфері лісівництва має специфічні риси, що зумовлені природними особливостями виробництва, різноманітністю лісової продукції та необхідністю забезпечення її достовірного обліку (рис. 1).

Дотримання встановлених вимог бухгалтерського обліку та звітності в лісовому господарстві забезпечує прозорість діяльності підприємств, ефективність управління ресурсами та виконання законодавчих норм. Методологічні засади бухгалтерського обліку в цій галузі повинні бути чітко відображені в обліковій політиці підприємства, яка охоплює не лише методичні положення, але й організаційні та технічні аспекти управління.

Регулювання облікового процесу у сфері лісового господарства здійснюється як загальнонормативними актами, так і спеціалізованими галузевими документами. Серед них ключове значення мають: Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [2], Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, Інструкції з ведення електронного обліку деревини [3].

Класифікація продукції	⇒	Продукція лісового господарства охоплює як деревні ресурси (круглі лісоматеріали, дрова, пиломатеріали), так і недеревну продукцію (ягоди, гриби, лікарсько-технічні рослини), а також послуги, пов'язані із захистом лісу та проведенням лісовідновлювальних заходів.
Лісовий план і квоти	⇒	Організація бухгалтерського обліку виробництва ґрунтується на лісовому плані, який визначає обсяги дозволених рубок та інші види лісогосподарських робіт. Кожна заготівля повинна здійснюватися у межах квот затверджених державними органами управління.
Первинні документи	⇒	Основними документами є акти обстеження лісових насаджень, лісорубні квитки, технічні карти рубок. Вони фіксують обсяги заготовленої деревини, її якість та інші параметри.
Облік заготівлі деревини	⇒	Ведеться окремий облік заготовленої деревини за видами, сортами та класами якості. Важливою частиною є контроль за відповідністю фактичних обсягів заготівлі до планових показників.
Витрати на виробництво	⇒	Облік витрат включає матеріальні витрати (паливо, запчастини), витрати на оплату праці, амортизацію техніки, витрати на охорону праці та інші витрати. Витрати на виробництво можуть бути згруповані за видами робіт (заготівля, транспортування, зберігання).

Рис. 1. Особливості бухгалтерського обліку виробництва продукції лісівництва.

Готова продукція у лісогосподарських підприємствах відноситься до категорії запасів, а її визнання та оцінка здійснюються відповідно до вимог П(С)БО 9 «Запаси» [4]. Облік готової продукції ведеться на рахунку 26 «Готова продукція».

У процесі ведення бухгалтерського обліку використовуються різноманітні первинні бухгалтерські документи, серед яких: 1) рішення про передачу у власність чи надання у користування земельних лісових ділянок, їх вилучення або зміну категорій залежно від функціонального призначення; 2) акти огляду місць заготівлі деревини та інших продуктів лісу; 3) акти технічного приймання лісових культур; 4) акти переведення земель, не вкритих лісовою рослинністю у вкриті нею; 5) акти обстеження у разі зміни категорій земель внаслідок господарської діяльності чи природних факторів; 6) технічна документація щодо лісогосподарської діяльності; 7) технічні карти рубок; 8) акти обстеження лісових насаджень; 9) проекти лісовідновлення та лісорозведення; 10) документація щодо охоронних зон і планів їх використання; 11) інструкції з охорони праці та техніки безпеки у лісовому господарстві; 12) лісівничо-технічні інструкції; 13) звітність про проведення лісогосподарських заходів; 14) матеріали екологічного моніторингу.

Таким чином, для забезпечення раціонального управління лісовими ресурсами та ефективної організації лісогосподарської діяльності необхідним є ведення ефективного бухгалтерського обліку виробництва продукції лісівництва, а його методологічні засади мають бути закріплені в обліковій політиці підприємств.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зdirko Н.Г., Дриманова ЛМ. Класифікація та оцінка продукції лісівництва для потреб бухгалтерського обліку. Інвестиції: практика та досвід. 2022. № 11-12. С. 26–31.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
3. Інструкції з ведення електронного обліку деревини. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1343-21#Text>
4. П(С)БО 9 «Запаси». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1315-22#Text>

Панель №2
СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАУКИ
В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Шевченко А.М. Сучасні підходи до організаційної психології в контексті наукових викликів.....	50
Вуйченко М.А., Яроміч М.М. Проблема управління територіями України під час війни.....	51
Василенко О.І. Траєкторія розвитку вченого: від здобуття освіти до наукового відкриття.....	53
Шиян Д.В. Формування економічної ефективності виробництва сільськогосподарських культур в умовах військового стану.....	55
Лупенко Ю.О., Копитець Н.Г., Волошин В.М. Розвиток тваринництва як стратегічний пріоритет аграрної науки.....	56
Лупенко Ю.О., Копитець Н.Г., Волошин В.М. Ринок м'яса в контексті забезпечення продовольчої безпеки.....	58
Solodka T.M., Opanasiuk D.V., Solodka O.V. Strategic priorities of science development under modern challenges.....	60
Харченко С.І., Петренко О.М. Креативність як вимога професійного зростання.....	61
Батажок С.Г. Стратегічні пріоритети розвитку циркулярної економіки в сучасних умовах.....	62
Марчук В.В., Хом'як О.А. Формування відкритості особистості у процесі вивчення іноземної мови.....	64
Дячук О.В. Стратегія розвитку сучасної форми інтернаціоналізації вищої освіти та науки.....	65
Петренко О.М., Харченко С.І. Коучингові техніки для прийняття рішень як умова професійного зростання.....	67
Біла А.В., Соколов С.А. Інтеграція міжнародного права та електронних доказів у трудових конфліктах: забезпечення права на справедливий суд.....	68
Харчишина О.М., Матвієнко В.М. Стратегічні напрями розвитку науки в умовах глобальних технологічних та соціальних трансформацій.....	71
Резнік В.Г. Німецька філологія у добу цифрової трансформації та міжкультурних викликів: пріоритети розвитку мовної освіти й лінгвістичних досліджень.....	72
Цехмістренко С.І., Бітюцький В.С., Поліщук В.М., Поліщук С.А. Стратегічні пріоритети розвитку хімічної науки в умовах сучасних викликів в Україні.....	74
Хомовий С.М. Бухгалтерські аспекти обліку діяльності підприємств лісової галузі..	75
Кепко В.М., Кепко О.І. Ключові тенденції підготовки спеціалістів у сфері торгівлі та підприємництва у повоєнний час.....	78
Никоненко О.А. Формування системи інституційного забезпечення системи продовольчої безпеки України.....	79
Малишко І.В. Механізми соціального захисту працівників аграрної сфери: правові аспекти та практичні виклики.....	81
Качан Д.А. Цифровізація наукової інфраструктури як основа стратегічного розвитку....	82
Ступка В.В. Дослідження системи менеджменту малих сільськогосподарських підприємств.....	84
Григорян Р.Х. Сучасні підходи до дослідження кризових явищ у діяльності сільськогосподарських підприємств.....	87
Капінус Л.В., Семененко К.Ю. Інтеграція нейронаук у поведінковий маркетинг.....	90
Chasov D.P., Beigul V.V., Vashchenko S.O., Somich A.V., Zakharov N.O. Efficiency of auxiliary processes in agriculture as a strategic direction.....	91
Скригун Н.П., Бойко І.А. Пріоритети розвитку науки в харчовій промисловості в умовах сучасних викликів.....	92
Адаменко І.В. Стратегічні напрями розвитку біоінформатики у сільськогосподарських технологіях.....	94